

Datum
2024-10-15Diarienummer
KS/2024:1437

Kommunförvaltning
Pia Jakobsson Hansson
telefon 0304 - 334080
e-post: pia.jakobssonhansson@orust.se

Yttrande om Betänkande Digital myndighetspost, SOU 2024:47

Kommunstyrelsen beslutar

Att överlämna yttrande om Betänkande Digital myndighetspost, SOU 2024:47 enligt tjänsteskrivelse daterad 2024-10-15.

Sammanfattning av ärendet

År 2020 utreddes möjliga finansieringsmodeller för den samhällsomfattande posttjänsten. Ett tilläggsdirektiv från januari 2023 innebar att uppdraget utvidgades till att utreda förutsättningarna för att införa skyldighet för privatpersoner, enskilda näringsidkare, och juridiska personer att ansluta sig till en digital brevlåda för att kunna ta emot säkra elektroniska försändelser från myndigheter. Uppdraget innefattade också att redogöra för hur undantag för privatpersoner som inte har förutsättningar att använda digital brevlåda kan utformas, samt att undersöka om statliga myndigheter, kommuner och regioner ska vara skyldiga att kunna skicka säkra elektroniska försändelser till digitala brevlådor.

Argument för att införa digitala post för kommuner och andra myndigheter är lägre kostnader, mindre tidskrävande att skicka samt miljövinster, till exempel på grund av färre transporter och minskad åtgång på papper och kuvert. Andra argument är att ärendeprocesserna och kommunikationen blir effektivare, kvaliteten och säkerheten ökar då risken för att post försvinner på vägen, eller läses av någon obehörig, försvinner. Samtidigt ökar servicegraden till våra kommuninvånare och andra. Många förväntar sig idag en digital lösning där ledtiderna är kortare och mottagaren får all myndighetspost i samma brevlåda.

Utredningen tar upp ett antal frågor som måste hanteras i syfte att få till en effektiv handläggning av digital post. Till exempel nämns att myndigheterna vill kunna skicka fakturor via samma kanaler. Tvåvägskommunikation med privatpersoner, via mina meddelanden, är ett annat behov som lyfts.

Utredningen föreslår att alla myndigheter ska anslutas men föreslår inte att motsvarande krav ska ställas på enskilda. Man bedömer att anslutningsgraden är tillräckligt hög, och om infrastrukturen används i högre grad bland myndigheter kommer nyttan för anslutna medborgare automatiskt att öka.

2024-10-15

KS/2024:1437

Utredningen tydliggör att vi även fortsatt har ett ansvar för att se till att alla invånare har möjlighet att tillgodogöra sig information, beslut och annan kommunikation från myndigheterna. Därför är det betydelsefullt att fysisk post ändå alltid kommer att vara ett alternativ. Det finns dock en gräns för hur höga portokostnaderna kan bli liksom hur mycket servicenivån kan sänkas. Denna fråga måste staten hantera snarast.

Orust kommun ställer sig positiv till förslaget att myndigheter ska ha en skyldighet att införa digitala post.

Utredning

Idag är det frivilligt för både privata och offentliga aktörer att ansluta sig till digital post. Utredaren bedömer att anslutningstakten bland offentliga aktörer är långsam, men har ökat på senare år. I andra länder, där det finns krav på mottagare eller sändare avseende digital post är användningen mer omfattande. I och med att det inte funnits någon tydlig styrning i Sverige kring denna fråga, har många offentliga aktörer valt egna, mindre kostnadseffektiva lösningar, för sin kommunikation.

Det finns många argument för att öka andelen digital post. Några av de som nämns i utredningen är: kostnaderna är lägre för digital post, det är mindre tidskrävande att skicka digital post och det är mer miljövänligt. Men så länge det inte finns någon övergripande styrning gällande detta finns en risk att nyttan av de investeringar i digitala lösningar som görs inte når sin fulla potential, samtidigt som en del enskilda går miste om möjligheten att få sin myndighetspost samlad på ett ställe och därmed måste bevaka flera olika kanaler.

Det finns idag vissa begränsningar i den digitala posten. Infrastrukturen kan bland annat endast användas för utskick av viss storlek och format. Myndigheter efterfrågar tvåvägskommunikation och möjligheter att skicka fakturor via samma kanaler, vilket idag inte är möjligt.

Utredningens förslag är att Statliga myndigheter, kommuner och regioner ska skicka myndighetspost genom "Mina meddelanden". Ca 75% av den vuxna befolkningen har idag redan gjort ett val att ha en digital brevlåda och kan därigenom ta emot myndighetspost som skickas via Mina meddelanden. De utskick som omfattas av kravet är skriftliga beslut, underrättelser eller andra handlingar som genereras i myndigheternas förvaltningsverksamhet och som skickas till enskilda. Förslaget innebär en inskränkning i det kommunala självstyret, som ändå bedöms vara proportionerligt utifrån den förmodade samhällsnyttan.

Det tydliggörs också att Digg, Myndigheten för digital förvaltning, ska ha uppdraget att tillhandahålla en postlösning. Det finns idag också privata aktörer som tillhandahåller digitala brevlådor. Om dessa läggs ned måste staten kunna tillhandahålla ett alternativ.

Utredningen föreslår inte att motsvarande krav ska ställas på enskilda. Man bedömer att anslutningsgraden är tillräckligt hög, och om infrastrukturen används i högre grad bland

2024-10-15

KS/2024:1437

myndigheter kommer nyttan för anslutna medborgare automatiskt att öka. Ett obligatoriskt införande av digital brevlåda för enskilda skulle också ställa stora krav på en stödorganisation, till exempel i form av fysiska kontor, dit enskilda skulle kunna vända sig för att få hjälp och stöd.

Utredningen tar också upp att infrastrukturen behöver förbättras i syfte att fylla myndigheternas behov. Exempel på önskvärda förbättringar är delgivningsmöjligheter, fakturahantering, tvåvägskommunikation och möjligheter att skicka andra filformat.

Man tar även upp att en tänkbar konsekvens av införandet av förslaget kan bli att den samhällsomfattande posttjänsten kan påverkas. Risk finns att brevvolymen av fysisk post minskar vilket kan leda till ytterligare organisationsöversyn och modernisering av servicenivåerna vilket i sin tur kan innebära ökade portokostnader. Man nämner dock att det kommer att finnas ett fortsatt behov av en fysisk postdistribution, även ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt.

Bedömning

Kommunerna kommer till övervägande delen dra nytta av kravet på att införa digital posthantering.

Utöver de vinster med införandet av digital post som nämns ovan (lägre kostnader, mindre tidskrävande att skicka samt miljövinster, till exempel på grund av färre transporter och minskad åtgång på papper och kuvert) kan nämnas:

Ärendeprocesserna och kommunikationen blir effektivare. I samma ögonblick som den digitala posten skickas från kommunen, når den mottagaren (förutsatt att den har en digital brevlåda).

Kvaliteten och säkerheten ökar. Risken för att post försvinner på vägen, eller läses av någon obehörig, försvinner.

Servicegraden till våra kommuninvånare och andra ökar: Många förväntar sig idag en digital lösning där ledtiderna är kortare och mottagaren får all myndighetspost i samma brevlåda.

Vi har alla ett ansvar för att se till att alla invånare, oavsett förutsättningar, har möjlighet att tillgodogöra sig information, beslut och annan kommunikation från myndigheterna. Därför är det betydelsefullt att fysisk post ändå alltid kommer att vara ett alternativ för en lång tid framåt. Det finns dock en gräns för hur höga portopriserna kan bli och hur låga servicenivåerna kan vara. Det krävs därför ett större statligt ansvar i denna fråga.

För att kommunerna ska kunna införa digital post på bredden krävs uppdatering av befintliga IT-system för att stödja säkra elektroniska försändelser. Detta inkluderar integration med den nationella infrastrukturen för digital post, såsom Mina meddelanden.

2024-10-15

KS/2024:1437

Dessutom krävs kompetensutveckling för att lära sig använda de nya systemen liksom kunskap om de juridiska aspekterna. I syfte att kunna skicka alltmer information digitalt krävs också att mottagarna är anslutna till en digital brevlåda. Därför behöver sannolikt informationskampanjer mot invånare och företag äga rum, i syfte att visa på hur man kommer i gång med sin digitala brevlåda.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2024-10-15

Beslutet skickas till

Finansdepartementet

ORUST KOMMUN
KommunförvaltningPia Jakobsson Hansson
Chef Administrativa enheten